

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2022 r.

Druk nr 636 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ

oraz

KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA, PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI

o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze (druk nr 636)

Marszałek Senatu w dniu 22 lutego 2022 r. skierował do Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2022 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy, wprowadziły do niego poprawki i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Aleksander Pociąg

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Aleksandra Pocięja do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, 1023 i 2447 oraz z 2022 r. poz. 655) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 222 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu, należy wezwać odpowiednio dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej albo dziekana właściwej rady okręgowej izby radców prawnych, w celu dopuszczenia go lub dopuszczenia wezwanego przez niego odpowiednio adwokata albo radcy prawnego, do udziału w tej czynności. Przeszukania nie przeprowadza się do czasu przybycia jednej z tak wezwanych osób.”;

2) po art. 276a dodaje się art. 276b w brzmieniu:

„Art. 276b. § 1. Zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, jeżeli czyn będący przedmiotem zarzutu ma związek z wykonywaniem zawodu adwokata albo radcy prawnego, może nastąpić wyłącznie na mocy postanowienia sądu.

§ 2. W postanowieniu o zastosowaniu środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, należy określić czas jego trwania, a ponadto oznaczyć termin, do którego ma trwać. Obowiązek każdorazowego oznaczenia terminu stosowania tego środka trwa do uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie.

§ 3. W postępowaniu przygotowawczym sąd stosując środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, oznacza jego termin na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 4. We wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, wymienia się dowody wskazujące na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo, przedstawia się dowody stwierdzające okoliczności przemawiające za

istnieniem zagrożenia dla prawidłowego toku postępowania oraz określonej podstawy stosowania tego środka zapobiegawczego i konieczności jego stosowania.

§ 5. Środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, stosuje w postępowaniu przygotowawczym, na wniosek prokuratora, sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki także inny sąd rejonowy. Po wniesieniu aktu oskarżenia środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, stosuje sąd, przed którym sprawa się toczy.

§ 6. Wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd rozpatruje nie później niż przed upływem 24 godzin od przekazania sądowi tego wniosku.

§ 7. Prokurator, oskarżony i jego obrońca mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu dotyczącym rozpoznania wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, oraz w posiedzeniu sądu dotyczącym rozpoznania zażalenia na zastosowanie tego środka.

§ 8. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami.

§ 9. Odpis postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd przesyła właściwej okręgowej radzie adwokackiej lub radzie okręgowej izby radców prawnych, celem wykonania.

§ 10. Przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, w postępowaniu przygotowawczym może dokonać, na wniosek prokuratora, sąd właściwy do rozpoznania sprawy, gdy zachodzi tego potrzeba ze względu na szczególne okoliczności sprawy.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1651 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 2052) w art. 4b w ust. 1 w pkt 5 kropkę na końcu zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) w razie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu, o którym mowa w art. 276 albo art. 276b Kodeksu postępowania karnego.”.

Art. 3. 1. Przepisy art. 276b ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się również do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Na wniosek oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, wobec którego prawomocnie zastosowano środek zapobiegawczy, o którym mowa w art. 276 ustawy zmienianej w art. 1, sąd właściwy do rozpoznania sprawy rozstrzyga o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu środka, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku. Przepisy art. 276b stosuje się odpowiednio.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację postulatu zawartego w petycji P10–14/21 wniesionej do Senatu w dniu 26 stycznia 2021 r. przez Naczelną Radę Adwokacką.

Autor petycji zwraca się do Marszałka Senatu o podjęcie przez Senat inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do zmiany zasad przeprowadzania przeszukania pomieszczenia należącego lub będącego w posiadaniu adwokata oraz zmiany zasad stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia adwokata w wykonywaniu zawodu.

Wnoszący petycję postulują dodanie w art. 222 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, zwanej dalej „k.p.k.”, nowego przepisu oznaczonego jako § 3, który nakazuje przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu, o zamierzonym przeszukaniu zawiadomić dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej i dopuścić go lub osobę przez niego wskazaną do udziału w tej czynności.

W kwestii wprowadzenia odmiennych zasad stosowania wobec adwokata środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu, wnoszący petycję postuluje dodanie w k.p.k. nowego art. 276b, którego zasadniczym przesłaniem jest wprowadzenie wyłącznej właściwości sądu w zakresie stosowania wobec adwokatów tego środka zapobiegawczego – również w postępowaniu przygotowawczym.

W kontekście spraw karnych jest oczywistym, że zakresem niniejszej nowelizacji powinni zostać objęci także radcy prawni, w szczególności ze względu na treść art. 82 k.p.k., który stanowi, że obrońcą może być wyłącznie osoba uprawniona do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych, a także art. 178 pkt 1 k.p.k., który rozstrzyga, że tajemnica obrończa w równym stopniu dotyczy adwokata jak radcy prawnego. Argumenty te są aktualne zarówno w obszarze problematyki przeszukania pomieszczeń kancelarii, jak i zawieszenia w wykonywaniu zawodu.

Projektowana ustawa ma na celu podwyższenie, w ramach postępowania karnego, standardów ochrony wykonywania zawodu zaufania publicznego, jakim jest zawód adwokata i radcy prawnego, w przypadku przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego jego w posiadaniu, a także

w przypadku zastosowania wobec adwokata albo radcy prawnego w postępowaniu przygotowawczym środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu, na podstawie projektowanego art. 276b k.p.k.

Celem postulowanej zmiany ustawy jest wyeksponowanie i wzmocnienie niezależności zawodów adwokata i radcy prawnego, w tym przede wszystkim eliminowanie wpływu organu nie mającego przymiotu niezawisłości na możliwość ingerencji w wykonywanie wskazanego zawodu zaufania publicznego.

2. Obecny stan prawny i potrzeba zmian

Projekt ustawy dotyczy dwóch zagadnień – zmiany zasad przeprowadzania przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu, a także zmiany zasad stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu adwokata albo radcy prawnego, w tym ewentualnego przedłużenia tego środka.

W zakresie projektowanej zmiany dotyczącej zasad przeprowadzania przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego wskazać należy, że potrzeba zmian w tym zakresie łączy się z koniecznością wzmocnienia ochrony tajemnicy obrończej, adwokackiej i radcowskiej, których naruszenie lub zagrożenie może nastąpić w toku prowadzonej czynności procesowej przeszukania wskazanych powyżej pomieszczeń.

Potrzeba zmian jest uzasadniona koniecznością podnoszenia i utrzymania wysokiego standardu ochrony tych tajemnic. Przypomnieć należy, że zarówno adwokat jak i radca prawny są obowiązani do ochrony wskazanych powyżej tajemnic, zaś obowiązkiem ustawodawcy jest stworzenie otoczenia normatywnego, które pozwoli na realizację powinności nałożonych na adwokata i radcę prawnego, tak by tajemnice podlegające ochronie nie doznały uszczerbku. Podniesienie standardu ochrony tych tajemnic jest w interesie publicznym, w tym w interesie wymiaru sprawiedliwości. Wprowadzenie rozwiązań podnoszących standard tej ochrony wzmocni zaufanie obywateli do państwa, będzie prowadziło do budowania poczucia bezpieczeństwa oraz wiarygodności i legitymacji wymiaru sprawiedliwości.

Projektowana nowelizacja dotyczy także wprowadzonego do Kodeksu postępowania karnego w dniu 1 stycznia 1998 r. środka zabezpieczającego w postaci zawieszenia

w wykonywaniu zawodu. Zastosowanie tego środka zapobiegawczego, zgodnie z art. 250 § 4 k.p.k., w postępowaniu jurysdykcyjnym należy do sądu. W postępowaniu przygotowawczym należy do właściwości prokuratora i podlega zaskarżeniu do sądu rejonowego, w okręgu którego prowadzone jest postępowanie (art. 252 § 2 k.p.k.).

Istota zawieszenia w wykonywaniu zawodu polega na czasowej niemożności wykonywania zawodu adwokata albo radcy prawnego.

W praktyce zastosowanie tego rodzaju środka zapobiegawczego może wchodzić w grę w wypadku, gdy oskarżony stoi pod zarzutem popełnienia zbrodni lub umyślnego występku, a konieczne jest, poprzez zastosowanie tego środka, zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania.

Środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu ma charakter relatywnie okresowy zależny od utrzymywania się w toku postępowania przesłanki wskazanej w art. 249 § 1 k.p.k., ale w praktyce może mieć charakter długoterminowy, na co wprost wskazuje art. 276 k.p.k. Generalnie oznacza to, że stosuje się go przez czas trwania postępowania (art. 249 § 4 zd. 1 k.p.k. oraz art. 276 *in fine* k.p.k.) – aż do chwili rozpoczęcia wykonywania kary.

Organ stosujący ten środek (sąd lub w postępowaniu przygotowawczym prokurator) może zastosować go na okres krótszy np. do zakończenia postępowania przygotowawczego albo do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji lub do uwzględnienia wniosku o jego uchylenie lub zmianę (art. 253 § 1 k.p.k.).

Zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w istotny sposób oddziałuje na uprawnienia w sferze wykonywania zawodu, wobec osoby w stosunku do której zostaje zastosowany. Jednak nie tylko tej osoby. Nabiera to szczególnego znaczenia w sytuacji, w której środek ten zostaje zastosowany wobec podejrzanego, który wykonuje zawód adwokata albo radcy prawnego. Niesie za sobą daleko idące konsekwencje dla obywateli, którzy są klientami i korzystają z pomocy prawnej świadczonej przez tego adwokata lub radcę. „Specyficznym skutkiem jest bowiem pozbawienie wszystkich mocodawców reprezentacji procesowej wykonywanej przez konkretną jednostkę (...), osobę która może dysponować niepowtarzalną wiedzą

o mocodawcy lub zdarzeniu i cieszącą się (niejako z definicji, ale także *in concreto*) zaufaniem klienta.”¹⁾

Przedstawiony projekt ustawy dotyczy właśnie szczególnych konsekwencji jakie wiążą się z zawieszeniem w wykonywaniu zawodu podejrzanego będącego adwokatem albo radcą prawnym.

Konsekwencją zawieszenia w wykonywaniu zawodu adwokata jest niemożność wykonywania zawodu, a dziekan właściwej rady wyznacza dla adwokata zastępcę (art. 37a Prawa o adwokaturze).

W przypadku radcy prawnego dziekan rady okręgowej izby radców prawnych wyznacza z urzędu zastępcę radcy prawnego, który nie może czasowo wykonywać czynności zawodowych (art. 21 ustawy o radcach prawnych).

Zawody adwokata i radcy prawnego są zawodami zaufania publicznego. Zawód zaufania publicznego to zawód polegający na obsłudze osobistych potrzeb ludzkich, wiążący się z przyjmowaniem informacji dotyczących życia osobistego i zorganizowany w sposób uzasadniający przekonanie społeczne o właściwym dla interesów jednostki wykorzystywaniu tych informacji przez świadczącego pomoc prawną, a także opartym na przekonaniu o prawidłowym ukształtowaniu zasad ingerencji państwa w wolność i niezależności wykonywania zawodu.

W konsekwencji zatem, zawieszenie adwokata (lub radcy) w wykonywaniu zawodu rzutuje nie tylko na jego sytuację zawodową i osobistą, ale przede wszystkim na sytuację życiową lub zawodową jego klientów we wszystkich prowadzonych przez adwokata sprawach.

Zauważyć również należy, że sposób ukształtowania środka zapobiegawczego wskazanego w art. 276 k.p.k. w odniesieniu do adwokata (lub radcy), którego zastosowanie w toku postępowania przygotowawczego należy do kompetencji urzędu prokuratorskiego, przy uwzględnieniu, że czas jego stosowania w praktyce może być w zasadzie nieograniczony (do zakończenia postępowania, które może trwać bardzo długo), jest nieprawidłowy.

¹⁾ Opinia Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 13 marca 2022 r., w sprawie projektu ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze sporządzona przez dr. Mateusza Woińskiego, str. 8.

Suma tych argumentów powoduje, że brak jest gwarancji, iż środek ten będzie zawsze wykorzystywany zgodnie z jego celem.

Potrzeba zmiany sposobu ukształtowania zasad stosowania środka zapobiegawczego wskazanego w art. 276 k.p.k. w odniesieniu do adwokata albo radcy prawnego, w tym przeniesienie kompetencji do jego stosowania w postępowaniu przygotowawczym z urzędu prokuratorskiego na sąd oraz wprowadzenie jako zasady temporalnego stosowania tego środka i cyklicznej kontroli przez sąd zasadności dalszego stosowania, uzasadniona jest koniecznością zagwarantowania przez ustawodawcę wyższego standardu ochrony zawodów zaufania publicznego, jakimi są zawód adwokata i radcy prawnego. Dotyczy to przede wszystkim bezwzględne zapewnienia przez ustawodawcę niezależności zawodu adwokata i radcy prawnego, co jest determinowane interesem publicznym.

Aktualnie obowiązujący model zawieszania w wykonywaniu zawodu adwokata godzi w wolność i niezależność wykonywania tych zawodów.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W aktualnym stanie prawnym brak jest na poziomie ustawy regulacji nakładającej na organ przeprowadzający lub zlecający przeprowadzenie przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu, obowiązku zawiadomienia dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej i dopuszczenia dziekana lub osobę przez niego wskazaną do udziału w tej czynności.

Ustawodawca przewidział szczególne rozwiązania przy rozpoczęciu przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do instytucji państwowej lub samorządowej. O zamierzonym przeszukaniu należy zawiadomić kierownika tej instytucji lub jego zastępcę albo organ nadrzędny i dopuścić ich do udziału w czynności (art. 222 § 1 k.p.k.).

Ponadto przeszukanie pomieszczenia zajętego przez wojsko może nastąpić jedynie w obecności dowódcy lub osoby przez niego wyznaczonej (art. 222 § 2 k.p.k.).

Z tego powodu proponuje się w projekcie ustawy, aby w art. 222 dodać § 3 w brzmieniu: „Przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu, należy wezwać odpowiednio dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej albo dziekana

właściwej rady okręgowej izby radców prawnych, w celu dopuszczenia go lub dopuszczenia wezwanego przez niego odpowiednio adwokata albo radcy prawnego, do udziału w tej czynności. Przeszukania nie przeprowadza się do czasu przybycia jednej z tak wezwanych osób.”.

Proponowane rozwiązanie przyczyni się do należytego zabezpieczenia tajemnicy obrończej, adwokackiej i radcy prawnego, przede wszystkim w kancelarii, jak też w każdym innym miejscu lub pomieszczeniu, którego przeszukanie mogłoby wiązać się z co najmniej potencjalnym zagrożeniem naruszenia tych tajemnic.

W odniesieniu zaś do projektowanej zmiany w zakresie zawieszania w wykonywaniu zawodu adwokata albo radcy prawnego, mając na uwadze powyżej przytoczone argumenty oraz przedstawione konsekwencje wydania orzeczenia o zawieszeniu w wykonywaniu zawodu, projekt ustawy zawiera propozycję zabezpieczenia i podwyższenia standardu ochrony wykonywania zawodów adwokata i radcy prawnego oraz gwarancji procesowych osób, które wykonują te zawody.

Projekt ustawy zawiera propozycję dodania art. 276b k.p.k. W projektowanym § 1 dodawanej jednostki redakcyjnej proponuje się, aby zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, mogło nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu.

Istotą tego środka jest realizacja celu procesowego toczącego się postępowania w postaci zabezpieczenia jego prawidłowego toku, jeśli istnieje uzasadniona obawa, że oskarżony wykonując zawód będzie utrudniał postępowanie karne. Przestępstwo zarzucone oskarżonemu w tym wypadku musi mieć związek z wykonywanym zawodem.

Środka, o którym mowa w art. 276b, nie stosowałoby się, jeżeli czyn będący przedmiotem zarzutu nie ma związku z wykonywaniem zawodu. Przeniesienie na sąd uprawnienia do zastosowania tego środka zapobiegawczego powoduje, że organem procesowym stosującym ten środek jest niezależny sąd, w skład którego wchodzi niezawisły sędzia – niez zaangażowany w realizację funkcji ścigania i oskarżania.

W projektowanym § 2 przewiduje się, że w postanowieniu o zastosowaniu środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, należy określić czas jego trwania, a ponadto oznaczyć termin, do którego ma trwać. Obowiązek każdorazowego oznaczenia terminu stosowania tego środka trwa do uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie.

Zgodnie z § 3 w postępowaniu przygotowawczym sąd, stosując środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, oznacza jego termin na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

W tym zakresie projekt ustawy zmierza do uczynienia z tego środka zapobiegawczego środka o charakterze co do zasady czasowym, wprowadzając jednocześnie możliwość jego przedłużenia, łącząc to z obowiązkiem cyklicznej kontroli zasadności dalszego stosowania tego środka, biorąc pod uwagę doniosłe konsekwencje jego zastosowania, nie tylko dla adwokata, ale także dla innych osób, na których sytuację prawną zastosowanie tego środka może oddziaływać.

W projektowanym § 4 przewiduje się konieczne elementy wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1. Wniosek powinien w swej treści zawierać wymienienie dowodów wskazujących na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo, przedstawiać dowody stwierdzające okoliczności przemawiające za istnieniem zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania oraz określonej podstawy stosowania tego środka zapobiegawczego i konieczności jego stosowania.

W projektowanym § 5 przewiduje się właściwość funkcjonalną i miejscową sądu wskazując, że środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, stosuje w postępowaniu przygotowawczym na wniosek prokuratora sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki także inny sąd rejonowy. Po wniesieniu aktu oskarżenia środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, stosowałby sąd, przed którym sprawa się toczy.

W projektowanym § 6 art. 276b k.p.k. wskazuje się, że wniosek prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd rozpatruje nie później niż przed upływem 24 godzin od przekazania sądowi tego wniosku.

Zgodnie z projektowanym § 7 prokurator, oskarżony i jego obrońca mają prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu dotyczącym rozpoznania wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, oraz w posiedzeniu sądu dotyczącym rozpoznania zażalenia na zastosowanie tego środka zapobiegawczego.

Zgodnie z projektowanym § 8 zażalenie na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później niż przed upływem 7 dni od przekazania sądowi zażalenia wraz z niezbędnymi aktami. Tak przyspieszone postępowanie (projektowany § 6 i § 8) ma służyć nie tylko wyjaśnieniu

sytuacji procesowej oskarżonego, lecz przede wszystkim zabezpieczeniu interesów jego klientów i prowadzonych przez niego spraw, pozwalając na jasne określenie pozycji prawnej adwokata lub radcy prawnego i nieprzeciąganie stanu niepewności co do ewentualnej konieczności sięgania po dalsze środki przewidziane przepisami ustawy – Prawo o adwokaturze albo ustawy o radcach prawnych.

W projektowanym § 9 przewidziano, że odpis postanowienia o zastosowaniu lub przedłużeniu stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, sąd przesyła właściwej okręgowej radzie adwokackiej lub radzie okręgowej izby radców prawnych celem wykonania.

W projektowanym § 10 postuluje się wprowadzenie rozwiązania polegającego na tym, że przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w § 1, w postępowaniu przygotowawczym może dokonać, na wniosek prokuratora, sąd właściwy do rozpoznania sprawy, gdy zachodzi tego potrzeba ze względu na szczególne okoliczności sprawy.

Zawarta w art. 2 projektu zmiana ustawy – Prawo o adwokaturze, tj. dodanie w art. 4b w ust. 1 nowego pkt 6, ma na celu doprecyzowanie podstaw zawieszenia w ustawie ustrojowej Adwokatury.

W art. 3 w ust. 1 projektowanej ustawy, przewiduje się przepis przejściowy, który stanowi, że przepis art. 276b ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Ma to na celu zapewnienie pełnej ochrony niezależności zawodu adwokata i radcy prawnego.

W ustępie 2 art. 3 projektowanej ustawy przewiduje się mechanizm procesowy realizujący ten cel. Zgodnie z projektowanym ustępem 2 na wniosek oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, wobec którego prawomocnie zastosowano środek zapobiegawczy, o którym mowa w art. 276 ustawy zmienianej w art. 1, sąd właściwy do rozpoznania sprawy rozstrzyga o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu tego środka, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, gdy istnieje potrzeba zastosowania art. 276b.

Rozwiązanie to stanowi konsekwencję przekazania sądowi wyłącznej kompetencji w zakresie wydania postanowienia o zawieszeniu w wykonywaniu zawodu adwokata również w postępowaniu przygotowawczym.

Zgodnie z art. 4 projektowanej ustawy, ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

4. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji przedstawione zostały w Ocenie Skutków Regulacji.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

<p>Tytuł projektu: <i>ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Prawo o adwokaturze</i></p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Aleksander Pociąg</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Beata Mandylis, główny legislator, tel. 22 694 9340 <u>w zakresie OSR:</u> Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 9259</p>	<p>Data sporządzenia: 8 kwietnia 2022 r.</p> <p>Źródło: petycja</p> <p>Nr druku: 636, 636 S</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do Senatu wpłynęła petycja (P10–14/21), wniesiona przez Naczelną Radę Adwokacką (NRA), zawierająca postulat podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany zasad przeprowadzenia przeszukania pomieszczenia należącego albo będącego w posiadaniu adwokata oraz zmiany zasad stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia adwokata w wykonywaniu zawodu.

W obecnym stanie prawnym, w myśl przepisów art. 222 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego*, przy rozpoczęciu przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do instytucji państwowej lub samorządowej, należy o zamierzonym przeszukaniu zawiadomić kierownika tej instytucji lub jego zastępcę albo organ nadrzędny i dopuścić ich do udziału w czynności, zaś przeszukanie pomieszczenia zajętego przez wojsko może nastąpić jedynie w obecności dowódcy lub osoby przez niego wyznaczonej. Brak jest natomiast analogicznych rozwiązań odnoszących się do przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu. W opinii NRA wprowadzenie takiego rozwiązania w przypadku przeszukania pomieszczeń należących lub zajmowanych przez adwokata służyłoby ochronie tajemnicy adwokackiej i obrończej, której „naruszenie lub zagrożenie może nastąpić w toku prowadzonej czynności procesowej przeszukania wskazanych powyżej pomieszczeń”.

NRA zasugerowała również zmianę zasad stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia adwokata w wykonywaniu zawodu, zgodnie z którą zastosowanie takiego środka mogłoby nastąpić tylko na mocy postanowienia sądu. Proponowana zmiana miałaby na celu „zabezpieczenie i podwyższenie standardu ochrony wykonywania zawodu adwokata oraz gwarancji procesowych osób, które wykonują zawód adwokata”.

Według NRA wprowadzenie powyższych rozwiązań wpłynęłoby na podwyższenie, w ramach postępowania karnego, standardów ochrony wykonywania zawodu adwokata, który jest zawodem zaufania publicznego, a także wzmocniłoby niezależność tego zawodu, w tym przede wszystkim wyeliminowałoby „wpływ urzędu prokuratorskiego na możliwość ingerencji w wykonywanie wskazanego zawodu zaufania publicznego”.

Zauważyć należy, że analogiczny status ma zawód radcy prawnego. Radcowie prawni mogą też pełnić taką samą rolę w postępowaniach sądowych, w tym postępowaniach karnych, jak adwokaci, a zarazem są zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej. W konsekwencji konkluzje NRA dotyczące niezbędnych zmian przepisów *Kodeksu postępowania karnego*, w zakresie w jakim instytucje tej ustawy mogą mieć zastosowanie do adwokatów, muszą zostać odniesione również do przedstawicieli zawodu radcy prawnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest dodanie w art. 222 *Kodeksu postępowania karnego* nowego przepisu oznaczonego jako § 3, który będzie statuował obowiązek wezwania – przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu – dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej albo dziekana właściwej rady okręgowej izby radców prawnych, w celu dopuszczenia go lub dopuszczenia wezwanego przez niego odpowiednio adwokata albo radcy prawnego, do udziału w tej czynności. Przeszukanie nie będzie przeprowadzane do czasu przybycia osoby wezwanej.

Ponadto proponuje się dodanie do *Kodeksu postępowania karnego* art. 276b, którego istotą będzie wprowadzenie wyłącznej kompetencji sądu w zakresie stosowania wobec adwokatów oraz radców prawnych środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu oraz przedłużenia stosowania tego środka – także w postępowaniu przygotowawczym. W nowych przepisach zostanie określona właściwość sądu, który będzie orzekał w tym przedmiocie (o ew. zastosowaniu omawianego środka w postępowaniu przygotowawczym rozstrzygnie sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki będzie to mógł uczynić również inny sąd rejonowy, natomiast w kwestii przedłużenia stosowania zawieszenia w wykonywaniu zawodu adwokata albo radcy prawnego będzie decydował sąd właściwy do rozpoznania sprawy; w fazie sądowej właściwy będzie z kolei sąd, przed którym sprawa się toczy).

Określone zostaną także wymogi co do zawartości wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu adwokata albo radcy prawnego, terminy na jego rozpoznanie oraz na rozpoznanie zażalenia, konieczne elementy, jakie powinno zawierać postanowienie sądu, jak również uprawnienie stron do stawiennictwa na posiedzeniu sądu dotyczącym rozpoznania wniosku o zastosowanie przedmiotowego środka zapobiegawczego. W postępowaniu przygotowawczym zawieszenie w wykonywaniu zawodu adwokata albo radcy prawnego będzie mogło zostać orzeczone na okres nie dłuższy niż 3 miesiące i będzie mogło zostać przedłużone tylko pod warunkiem wystąpienia „szczególnych okoliczności”.

Na gruncie ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze zostanie doprecyzowane, że adwokat nie może wykonywać zawodu w razie zastosowania środka zapobiegawczego przewidzianego w art. 276 albo 276b Kodeksu postępowania karnego.

Zgodnie z przepisem przejściowym wprowadzane rozwiązania znajdą zastosowanie w sprawach w toku. Jeżeli przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy w stosunku do adwokata albo radcy prawnego zastosowano zawieszenie w wykonywaniu zawodu na podstawie art. 276 Kodeksu postępowania karnego, na wniosek takiego adwokata albo radcy prawnego, sąd właściwy do rozpoznania sprawy będzie obowiązany – w terminie 14 dni – rozstrzygnąć o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu tego środka zapobiegawczego, z uwzględnieniem postanowień nowych przepisów art. 276b Kodeksu postępowania karnego.

Oczekiwanym efektem regulacji będzie zrealizowanie postulatów petycji, polegających na podwyższeniu, w ramach postępowania karnego, standardów ochrony wykonywania zawodu zaufania publicznego, jakim jest zawód adwokata, wzmocnienia ochrony tajemnicy adwokackiej i obrończej, a także wyeksponowanie i wzmocnienie niezależności zawodu adwokata. Takie same skutki projektowana nowelizacja będzie miała w odniesieniu do osób wykonujących zawód radcy prawnego oraz w zakresie poprawy społecznego odbioru tego zawodu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na specyfikę projektu dokonanie porównania międzynarodowego jest niecelowe.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Adwokaci	20 720 adwokatów wykonujących zawód (stan na dzień 03.03.2022 r.)	Krajowy Rejestr Adwokatów i Aplikantów Adwokackich	<ul style="list-style-type: none"> W przypadku konieczności przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu, przed rozpoczęciem przeszukania zawiadomiony zostanie dziekan właściwej okręgowej rady adwokackiej albo dziekan właściwej rady okręgowej izby radców prawnych, który będzie również dopuszczony (lub osoba przez niego wskazana) do udziału w tej czynności. Przeprowadzenie przeszukania zostanie wstrzymane do czasu przybycia wezwanego. Zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, jeżeli czyn będący przedmiotem zarzutu ma związek z wykonywaniem zawodu adwokata albo radcy prawnego, będzie następowało wyłącznie na mocy postanowienia sądu.
Radcowie prawni	39 087 radców prawnych wykonujących zawód (stan na dzień 06.04.2022 r.)	Lista radców prawnych, Krajowa Izba Radców Prawnych	
Dziekani okręgowych rad adwokackich	24	Naczelna Rada Adwokacka	Możliwość wzięcia udziału przez dziekana lub osobę przez niego wskazaną w przeszukaniu

Dziekani rad okręgowych izb radców prawnych	19	Krajowa Izba Radców Prawnych	pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należące do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu.
Sądy powszechne	W Polsce funkcjonuje 11 sądów apelacyjnych, 46 sądów okręgowych oraz 318 sądów rejonowych.	Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1269)	Wydawanie w postępowaniu przygotowawczym postanowień o zastosowaniu oraz przedłużeniu stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, jeżeli czyn będący przedmiotem zarzutu ma związek z wykonywaniem zawodu adwokata albo radcy prawnego.
Prokuratorzy	5 702 (dane dot. 2018 r.)	European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ)	Konieczność wystąpienia do sądu z wnioskiem o zastosowanie, ewentualnie przedłużenie stosowania, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem albo radcą prawnym, jeżeli spełnione zostały ogólne przesłanki stosowania takiego środka i jednocześnie czyn będący przedmiotem zarzutu ma związek z wykonywaniem zawodu adwokata albo radcy prawnego

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

W dniu 23 lutego 2022 r. projekt ustawy został przesłany Ministrowi Sprawiedliwości, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów THEMIS, Stowarzyszeniu Prokuratorów „Lex super omnia”, Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Fundacji Pomocy Ofiarom Przepęstw oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Termin nadsyłania opinii ustalono na dzień 18 marca 2022 r.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zwrócił jedynie uwagę na to, że projektowane rozwiązania powinny dotyczyć również osób wykonujących zawód radcy prawnego.

W opinii **Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych (KRRP)** projektowana zmiana art. 222 § 3 k.p.k. jest co do zasady trafna, wymaga jednak uwzględnienia radców prawnych. W odniesieniu do nowo projektowanego art. 276b k.p.k., KRRP co do zasady przyjęła kierunek regulacji z aprobatą, wskazując jednak na konieczność uzupełnienia zakresu podmiotowego regulacji nie tylko o osoby wykonujące zawód radcy prawnego, ale też o radców Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (w wariantcie minimalistycznym), względnie o wszystkie kategorie osób obowiązanych do zachowania tajemnic chronionych na gruncie art. 180 § 2 k.p.k.

Krajowa Rada Sądownictwa nie zgłosiła uwag do projektu.

Naczelna Rada Adwokacka pozytywnie zaopiniowała projektowane rozwiązania.

Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) z aprobatą przyjął projektowaną ustawę i pozytywnie ocenił proponowane rozwiązania. Zdaniem RPO „należałoby rozważyć wprowadzenie analogicznych rozwiązań w odniesieniu do radców prawnych, którzy w obecnym stanie prawnym także mogą pełnić rolę obrońcy”. „Jednocześnie projekt mógłby i powinien stać się pretekstem do rozważań nad podstawowymi założeniami instytucji najsurowszego ze środków zapobiegawczych, jakim jest tymczasowe aresztowanie. Należy bowiem zwrócić uwagę na wciąż niewykonane orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w tym zakresie”.

W opinii **Stowarzyszenia Prokuratorów „Lex Super Omnia”** ochrona tajemnicy adwokackiej jest jedną z podstaw postępowania karnego i dlatego wszelkie regulacje dotyczące wzmocnienia jej gwarancji należy oceniać, co do zasady,

pozytywnie. Stowarzyszenie zwróciło jednak uwagę, że informowanie o zamierzonym przeszukaniu osób trzecich stoi w sprzeczności z zasadą efektywnego, z punktu widzenia organów ścigania, wykonywania czynności procesowych. Zdaniem Stowarzyszenia rozwiązaniem, które pogodziłoby zarówno oczekiwania co do wzmocnienia ochrony tajemnicy adwokackiej, jak i skuteczną realizację tajemnicy śledztwa, byłoby wprowadzenie dyżuru adwokackiego dziekana i osób przez niego upoważnionych lub wyznaczonych (w sytuacji wejścia Policji lub innej służby do pomieszczenia zajmowanego przez adwokata, w którym planowane jest przeszukanie, powiadamiana byłaby osoba z listy adwokatów dyżurujących wedle wskazania dziekana rady adwokackiej, a czynność przeszukania rozpoczynałaby się dopiero po jej przybyciu). Ponadto Stowarzyszenie zwróciło uwagę, że projektodawca nie odnosi się do radców prawnych, którzy również wykonują obowiązki obrońców w postępowaniu karnym. Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia” nie podzieliło natomiast stanowiska co do konieczności dodania art. 276b w *Kodeksie postępowania karnego*. Rozwiązanie to stawiałoby adwokatów, którym przedstawiono zarzuty, w uprzywilejowanej pozycji w stosunku do podejrzanych wykonujących inne zawody. Ponadto scedowanie na sądy dodatkowych obowiązków, wobec sporej niewydolności systemu wymiaru sprawiedliwości, nie byłoby właściwym i racjonalnym rozwiązaniem.

W dniu 5 kwietnia 2022 r. na wspólnym posiedzeniu Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisja Ustawodawcza przyjęły projekt ustawy z poprawkami – zakresem projektowanej regulacji objęto również radców prawnych i jednocześnie doprecyzowano, że dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej albo dziekana właściwej rady okręgowej izby radców prawnych należy wezwać przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego należącego do adwokata albo radcy prawnego, albo będącego w jego posiadaniu, zaś do czasu przybycia dziekana lub do czasu przybycia wezwanego przez niego odpowiednio adwokata albo radcy prawnego przeszukania nie przeprowadza się.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania:	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowana regulacja będzie miała wpływ na sądy powszechne, w szczególności sądy rejonowe, gdyż nakłada na nie dodatkowy obowiązek polegający na orzekaniu w fazie postępowania przygotowawczego o zastosowaniu oraz przedłużeniu stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem lub radcą prawnym, jeżeli zarzucany mu czyn ma związek z wykonywaniem ww. zawodów.</p> <p>Zmiana ta wpłynie na wzrost obciążenia pracą sądów powszechnych oraz ewentualny wzrost wydatków związanych z ich funkcjonowaniem. Można jednak przypuszczać, że w skali globalnej, z punktu widzenia całego budżetu przeznaczanego na funkcjonowanie sądów, ewentualny wzrost wydatków będzie niewielki. Jak wynika bowiem ze <i>Sprawozdania z działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w sprawach karnych za rok 2020</i> liczba przypadków zawieszenia w czynnościach służbowych lub wykonywaniu zawodu w postępowaniu przygotowawczym wyniosła 275 (dotyczy to wszystkich zawodów).</p> <p>Precyzyjne oszacowanie powyższych skutków wiązałoby się z koniecznością pozyskania odpowiednich danych z sądów powszechnych i jednostek prokuratury oraz poniesienia dużych nakładów pracy i czasu, co biorąc pod uwagę niewielką korzyść informacyjną, wydaje się</p>

nieracjonalne. Dlatego, zgodnie z zasadą proporcjonalności wynikającą z *Wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu (...)*¹, odstąpiono od ich oszacowania w ujęciu pieniężnym.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja, dzięki podwyższeniu standardów ochrony wykonywania zawodów adwokata i radcy prawnego, wzmocnieniu ochrony tajemnicy adwokackiej i radcowskiej, w tym związanej z pełnieniem roli obrońcy, a także wzmocnieniu niezależności zawodów adwokata i radcy prawnego, będzie miała pozytywny wpływ na osoby wykonujące te zawody, jak i ich klientów.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak.

¹ Wytyczne do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego wydane przez Radę Ministrów zgodnie z § 24 ust. 3 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów*